

Västerås stad

Granskning av årsredovisning 2022

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund.....	4
2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning.....	4
2.3. Genomförande	5
3. Granskningsresultat	6
3.1. Förvaltningsberättelse	6
3.2. Räkenskaper	9

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Västerås stad granskat årsredovisningen för 2022. Uppdraget utgör en obligatorisk del av den årliga granskningen.

Syftet med granskningen är att bedöma om årsredovisningen är upprättad enligt lag och god redovisningssed samt om resultaten är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Vår sammanfattande bedömning och iakttagelser är:

- ▶ Att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt gällande regelverk.
- ▶ Inga väsentliga avvikelser från god redovisningssed har noterats vad gäller årsredovisningens bild av verksamhetens ekonomiska resultat, finansiering och ekonomiska ställning
- ▶ Att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.
- ▶ Att utfallen i årsredovisningen är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv.
- ▶ Att utfallen i årsredovisningen är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv. Staden redogör för sitt arbete med riskhantering och åtgärder inom ramen för den interna kontrollen, vilket är positivt. Vi noterar dock att resultatet av genomförda kontroller inte utvärderas på ett tydligt sätt.

Övriga sammanfattande iakttagelser:

- ▶ Det lagstadgade balanskravet klaras.
- ▶ Manuella bokföringsorders upprättas av både respektive förvaltningsekonom samt ekonomer centralt placerade på economicenter. Centralt görs inga rutinmässiga kontroller av manuella bokföringsorder i samband med bokslut utan respektive nämnd ansvarar för att detta arbete utförs korrekt. Vi har tagit ett antal stickprov på manuella bokföringsorders och har noterat att det skett en stor förbättring i och med det utvecklingsarbete som skett i detta avseende men att det i mindre antal fall fortsatt inte tydligt finns hänvisning till originalhandling, avtal eller dylikt. Kommunen driver ett fortsatt arbete för förbättringar inom detta område.
- ▶ Under föregående år noterades att anläggningsregister som är gemensamt för mark, byggnader och tekniska anläggningar samt för maskiner och inventarier hade vissa brister. Det var inte helt komplett utan det krävde en viss manuell handpåläggning för att få med all information. Exempelvis saknades kompletta nyttjandeperioder, ingående ackumulerade avskrivningar samt årets avskrivningar. För 2022 har kommunen arbetat med att ta fram rapporter som anger varje tillgångsnyttjandeperiod. Vidare har även avskrivningar en separat rapport vilket vi har accepterat då det inte finns systemstöd för att generera detta i det fullständiga anläggningsregistret. Sett tillsammans utgör detta ett tillräckligt anläggningsregister.

- ▶ Vidare har det under året 2022 förts en dialog kring den notering som framkom under föregående år avseende att all konst inte fullt ut redovisas i anläggningsregister. Konst skall i likhet med andra inventarier finnas med i anläggningsregister även i de fall ingen avskrivning av dessa skall ske. Idag finns ett sidoordnat register för konst vilket av staden under 2022 har börjat utreda. Här pågår fortsatt ett arbete för att konsten skall kunna hanteras och läggas in i anläggningsregister.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I Lag om kommunal redovisning (LKBR) regleras externredovisningen för kommuner och regioner. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Kommunstyrelsen är enligt kommunallagen ansvarig för årsredovisningens upprättande och är således revisionsansvarig i denna granskning.

När det gäller nämndernas redovisning, ska den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer och granskas i Västerås stad inom ramen för den grundläggande granskningen.

2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12 kap. 2 §) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet, vilket sker inom ramen för revisionsberättelsen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Är årsredovisningen upprättad enligt gällande regelverk (LKBR och RKR)?
- ▶ Finns väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner vad gäller årsredovisningens beskrivningar av verksamhetens ekonomiska resultat, budgetutfall, finansiering och ekonomiska ställning?
- ▶ Är förvaltningsberättelsen förenlig med årsredovisningens övriga delar?
- ▶ Efterlever kommunen kommunallagens krav på en ekonomi i balans?
- ▶ Är utfallen helt förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv?
- ▶ Är utfallen helt förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv?

Granskningen innebär en bedömning av om årsredovisningens innehåll motsvarar normgivning och att de redovisade utfallen är förenliga med kommunallagen och kommunens egna styrdokument. Kriterierna bedömningarna hämta från:

- ▶ Kommunallagen (KL)
- ▶ Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- ▶ Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning (RKR)
- ▶ Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
- ▶ Fullmäktiges budget

2.3. Genomförande

Granskningen omfattar:

- ▶ Förvaltningsberättelsen
- ▶ Resultaträkning
- ▶ Balansräkning
- ▶ Kassaflödesanalys
- ▶ Sammanställd redovisning
- ▶ Drift- och investeringsredovisning
- ▶ Noter

Granskningen har utförts enligt god revisionsred för kommuner och regioner.

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Fel i räkenskaper betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen har påbörjats innan årsredovisningen slutligt fastställts. Iakttagelser som gjorts under granskningen har löpande kommunicerats och helt/delvis beaktats av kommunens redovisningsansvarige.

3. Granskningsresultat

3.1. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ska i och med införandet av LKBR och RKR R15 Förvaltningsberättelse ska ha följande underrubriker:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Om inte annat anges i R15 ska under varje huvudrubrik upplysningar lämnas om så väl kommunen som juridisk person och som koncern.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens disposition ligger i linje med LKBR och RKR R15.

3.1.1. Översikt över verksamhetens utveckling

Utvecklingen ska redovisas genom att aktuellt år jämförs med tidigare år och väsentliga förändringar kommenteras. Det gäller såväl utvecklingen sedan föregående år som längre trender. Lämpligtvis sker redovisningen i tabellform.

I avsnittet presenteras en översikt rörande utvecklingen i staden och koncernen de senaste fem åren. Analysen är övergripande och omfattar ett antal nyckeltal, såsom befolkningsutveckling, investeringar, arbetslöshet, färdigställda bostäder, utveckling av ekonomiskt bistånd samt ytterligare nyckeltal inom skola, äldreomsorg och socialtjänst. Beskrivningen av utvecklingen den senaste femårsperioden är i tabellform vilket är i linje med RKR R15. Det höga resultatet ger en förbättrad soliditet för koncernen.

Vi bedömer att beskrivningen av verksamhetens utveckling är tydlig, överskådlig och tillräcklig.

3.1.2. Den kommunala koncernen i Västerås stad

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en översiktlig beskrivning av de enheter som ingår i den kommunala koncernen. Upplysningar ska också lämnas om privata utförare om de är av väsentlig betydelse. Beskrivningen kan ske med stöd av ett eller flera organisationsscheman/tablåer.

Beskrivningen av stadens koncern ligger i stort i linje med RKR R15. Beskrivningen sker överskådligt med stöd av organisationsscheman och tabeller. Redovisningen inkluderar en översikt över väsentliga privata utförare per verksamhet. En överskådlig tabell summerar kostnad per verksamhet avseende egen regi samt andel köpt verksamhet. Vi bedömer att beskrivningen av den kommunala koncernen är tydlig samt tillräcklig.

3.1.3. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om sådana förhållanden som inte redovisas i balansräkningen eller i resultaträkningen men som är viktiga för bedömningen av den kommunala koncernens och kommunens resultat eller ekonomiska ställning.

Övrigt krav på innehåll i detta avsnitt är:

- Analys av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer samt vidtagna åtgärder. Upplysningar ska särskilt lämnas för finansiella risker och hur de hanterats.
- Upplysningar om de totala pensionsförpliktelserna för kommunkoncernen och kommunen samt en uppföljning av fullmäktiges riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel enligt normerat schema.
- Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet kan också redovisas i avsnittet

Innehållet under rubriken följer i stort åtaganden enligt lagstiftning och RKR R15.

Redovisningen innehåller en analys av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer samt vidtagna åtgärder. Här berörs risker såsom kompetensrisk, social oro, eleffektrisk, haveririsk, verksamhetsrisk/affärsrisk, finansieringsrisk, inköp och korruption, prISRISKER, ränterisker samt miljö- och klimatrisker. Vidare redovisas finansiella nyckeltal och upplysningar ges även om de totala pensionsförpliktelserna för kommunkoncernen och staden. Vi bedömer att beskrivningen i avsnittet är strukturerad och ger en ändamålsenlig redogörelse för verksamhetsåret 2022.

3.1.4. Händelser av väsentlig betydelse

Upplysning ska lämnas om hur händelser av väsentlig betydelse påverkar de finansiella rapporterna. Upplysningen kan exempelvis innehålla beskrivningar utifrån nettoinvesteringar, skulder, intäkter, kostnader, och årets resultat. Exempel på händelser kan vara:

- Köp, försäljning, etablering och nedläggning av verksamhet
- Omstruktureringar
- Ingångna avtal med väsentlig påverkan på verksamheten
- Större investeringar
- Betydande rättstvister

Redovisningen av händelser av väsentlig betydelse är strukturerad under rubriker för respektive verksamhetsområde och berör bland annat pandemin, Ukraina och flyktingmottagandet, inflation i världen och verksamheten, valet och nya lagändringar, höga elpriser, försäljning av fastigheter och genomförda satsningar under 2022. Vi bedömer att innehållet ger en rättvisande bild av väsentliga händelser.

Vi bedömer att redovisningen av händelser av väsentlig betydelse är tillräcklig.

3.1.5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga aspekter avseende styrning, uppföljning och intern kontroll för den kommunala koncernen och kommunen. Avsnittet kan beskriva:

- Ansvarsstruktur – styrenheter
- Centrala styrdokument
- Mål, budget och ramar
- Planering, uppföljning och uppsikt

- Intern kontroll

Redovisningen innehåller information om styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten, inklusive roll- och ansvarsfördelning. Redovisningen innehåller även en beskrivning av stadens hållbarhetsarbete, mål och inriktningar samt arbetet med risk- och internkontroll. Staden redogör för sitt arbete med riskhantering och åtgärder inom ramen för den interna kontrollen, vilket är positivt. Vi noterar dock att resultatet av genomförda kontroller under året inte utvärderas på ett tydligt sätt. Staden gör heller ingen egen sammanvägd bedömning av huruvida internkontrollarbetet fungerat tillfredsställande. Detta är en kvarstående notering från föregående år.

Vi bedömer att redovisningen av styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten är tillräcklig.

3.1.6. God ekonomisk hushållning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning (enligt kommunallagens 11 kap. 6 § första och andra stycket) uppnåtts och följts. Revisorerna ska bedöma om utfallen i årsredovisningen är förenliga med fullmäktigemålen.

I det omfattande avsnittet redogörs det för en mängd faktorer med påverkan på bedömningen huruvida god ekonomisk hushållning uppnås. Analysen utgår framför allt från de verksamhetsmässiga och ekonomiska mål som fastställts av fullmäktige.

Uppföljning av fullmäktiges mål sker genom de fyra perspektiven kund, kvalitet, ekonomi och medarbetare. Respektive perspektiv redovisas per nämnd samt att det görs en sammanvägd bedömning per perspektiv på en stadsövergripande nivå. I denna sammanvägda bedömning redovisas kund och kvalitet tillsammans. Till varje perspektiv framgår även ett urval av nyckeltal som illustrerar utvecklingen under en femårsperiod samt exempel från berörda verksamheter.

Vidare redovisas stadens tre strategiska utvecklingsområden genom mål och effekter för 2022 samt utvecklingsområden framåt. En särskild redovisning och nulägesbedömning görs även av uppdragen i stadens årsplaner. Separata avsnitt redogör för ekonomisk analys och investeringar.

Sammantaget (för staden och dess bolagskoncern) görs bedömning att god ekonomisk hushållning uppnås avseende år 2022. Vi delar kommunstyrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning uppnås men noterar att det finns förbättringsområden inom vissa perspektiv.

Vi bedömer att analysen och utvärderingen av god ekonomisk hushållning utifrån kommunfullmäktiges riktlinje är tillräcklig.

3.1.7. Balanskravet

Balanskravet innebär att kommunens budget och årliga utfall ska vara positiva och att underskott ska återställas kommande år, såvida kommunfullmäktige inte beslutar om annat och hänvisar till "synnerliga skäl". Beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens bestämmelser, ska i förvaltningsberättelsen följa ett föreskrivet schema.

I ett särskilt avsnitt i förvaltningsberättelsen redogörs det för stadens utfall rörande det lagstadgade balanskravet. Med avseende på år 2022 redovisar staden ett positivt balanskravsresultat uppgående till 738 mkr, vilket innebär att balanskravet infrias.

Ingen reservering av medel till resultatutjämningsreserven (RUR) görs för år 2022.

Vi bedömer att kommunens redovisning och beräkning av balanskravet är tillräcklig.

3.1.8. Väsentliga personalförhållanden

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga personalförhållanden i den kommunala koncernen och kommunen, bland annat ska upplysningar om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret lämnas.

Av årsredovisningen framgår ett avsnitt rörande koncernen som arbetsgivare. Här berörs framtidens kompetensförsörjning, sjukfrånvaro, mångfald, anställningar samt arbetet med att vara en attraktiv arbetsplats

Vi bedömer att beskrivningen av väsentliga personalförhållanden är relevant och tillräcklig.

3.1.9. Förväntad utveckling

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om kommunens och koncernens förväntade utveckling. Upplysningarna ska avse dels vad som faktiskt är känt om framtiden, dels förväntningar som finns och som är baserade på konkreta kända förhållanden som berör koncernen och kommunen direkt eller indirekt. De risker som och osäkerhetsfaktorer som är förknippade med dessa förhållanden ska kommenteras.

Avsnittet redogör övergripande för stadens utveckling och förutsättningar, där fokus ligger på ny lagstiftning och reglering inom flera områden och dess påverkan på stadens verksamheter, såsom förskola och skola samt vård och omsorg. Vidare redogörs för utveckling av bland annat friluftsområden, trafikflöden och gröna miljöer samt vikten av främjande och förebyggande aktiviteter.

Vi bedömer att beskrivningen av kommunens förväntade utveckling är tydlig och tillräcklig.

3.2. Räkenskaper

3.2.1. Årets resultat

Årets resultat uppgår till 589 Mnkr (1 195 Mnkr) vilket är väsentligt bättre än budgeterat resultat på 149 Mnkr. Avvikelsen mot budget är en följd av att skatteintäkterna, utjämnings- och generella stadsbidrag har ökat med netto 268 Mnkr. Dessutom uppgår ej budgeterade reavinster och exploateringsvinster till 187 Mnkr, varav 83 Mnkr avser fastighets- och tomtförsäljningar. Överskottet i exploateringsverksamheten överskred budget med 71 mnkr.

Verksamhetens resultat på 778 Mnkr är lägre än föregående årets resultat på 916 Mnkr men väsentligt högre än budget på 153 Mnkr. Fastighetsnämnden har som tidigare större avvikelser mot budget för exploateringsvinster och reavinster som inte budgeteras och uppgår tillsammans till 167 Mnkr. Vidare påvisar Individ- och familjenämnden nu ett överskott om 40 Mnkr vilket främst är en effekt av färre institutionsplaceringar inom barn och ungdom.

Skatteintäkterna är högre än föregående år och uppgår till 8 035 Mnkr (7 560 Mnkr). Utfallet är även 206 Mnkr högre än budgeterat. Ökningen avser främst kommunalskatt och inkomstutjämning och är en effekt av att invånare och skatteunderlag har ökat mot föregående år. Utfallet förändras kontinuerligt som en följd av att SKR kontinuerligt uppdaterar sina skatteunderlagsprognoser.

De generella statsbidragen och utjämning har minskat med 52 Mnkr mot föregående år men är högre än budget. Avvikelsen uppgår till 62 Mnkr mot budget och uppgår till 1 809 Mnkr (1 861 Mnkr). Förändringen är en effekt av ökade inkomstutjämningsbidrag i kombination med minskade regleringsbidrag samt minskade generella bidrag från staten.

Årets resultat, exklusive realisationsresultat och dylikt som ska motsvara årets resultat för avstämning mot balanskrav, uppgår till 738 Mnkr (föregående år 740 Mnkr) vilket innebär att balanskravet för år 2022 uppnås. Balanskravsresultatet överstiger årets resultat enligt resultaträkningen vilket är en effekt av att realiserade förluster i värdepapper överstiger realisationsresultaten av övriga investeringar.

Årets resultat uppgår till 589 Mnkr, vilket utgör 7,2% av skatteintäkter och bidrag (exklusive realisationsvinster, exploateringsresultat och jämförelsestörande poster) att jämföra med årets budgeterade resultat som var lägre än 2,5% av det långsiktiga resultatmålet. Den positiva avvikelsen mot budget förklaras bland annat av högre skatteintäkter än budgeterat. Det långsiktiga överskottsmålet är 2,5 %.

Det har skett en förbättring av resultatet genom att ett flertal nämnder som tidigare har redovisat underskott nu redovisar överskott mot budget. Individ- och familjenämnden redovisar ett överskott om 40 Mnkr (-50 Mnkr) och Äldrenämnden ett överskott om 44 Mnkr.

Det är viktigt att fortsätta att säkerställa att nettokostnader över tid inte ökar mer än skatteintäkterna. För god ekonomisk hushållning bör nettokostnader inte överstiga 98 % av skatteintäkterna. Skatteintäkter och generella bidrag har ökat med 4,5 % jämfört med 2021 och nettokostnaderna utgör ca 92% av skatteintäkterna.

Finansnettot uppgår till -189 Mnkr (278 Mnkr) vilket är lägre än budgeten som uppgår till -4 Mnkr. Avvikelsen förklaras främst av omvärdering av kortfristiga placeringar som värderas till verkligt värde och är en effekt av de stora kursnedgångarna som varit på marknaden under 2022.

Redovisat resultat fördelar sig enligt följande (Mnkr):

RESULTATRÄKNING (MKR)

	Bokslut 2022	Budget 2022	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	2 627	2 147	2 552
Verksamhetens kostnader	-11 095	-10 995	-10 492
Avskrivningar	-597	-575	-565
Verksamhetens nettokostnader	-9 066	-9 423	-8 506
Skatteintäkter	8 035	7 829	7 560
Generella statsbidrag och utjämning	1 809	1 747	1 861
Verksamhetens resultat	778	153	916
Finansiella intäkter	328	174	434
Finansiella kostnader	-517	-178	-156
Resultat efter finansiella poster	589	149	1 195
Extraordinära poster	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	589	149	1 195

3.2.2. Resultaträkning och balansräkning

Resultaträkning

Vi har granskat intäkter och bidrag analytiskt i förhållande till budget och föregående år. Beslut och beräkningar är avstämde mot underlag och vi har tagit stickprov på väsentliga intäktsposter.

Väsentliga kostnader har granskats analytiskt genom uppföljning mot budget, föregående år samt stickprovskontroll mot underlag. Kostnader för reparation och underhåll samt köp av verksamhet och entreprenad har granskats. Under februari 2023 framkom att det har upptäckts ett fel i SKRs prognoser på grund av ett programmeringsfel. Detta medför att kostnadsutjämningsbidrag i kr per invånare har beräknats felaktigt för ett flertal kommuner, Västerås inkluderat. SKR har lämnat ett pressmeddelande avseende detta och samtliga kommuner har informerats om felet genom Skatteverket. Kommunen har räknat om detta med nya uppgifter från SKR och effekten är att kostnadsutjämningsbidraget skulle ha varit 7 364 Tkr lägre, det vill säga en ökad intäkt för kommunen. Korrekt hantering är att detta ska rättas i redovisningen för 2022 då felet upptäckts innan ÅR har avlämnats. Kommunen har dock valt att inte rätta felet och hanteringen har accepterats då felet inte ger väsentliga effekter i kommunens årsredovisning. I övrigt har vår granskning inte föranlett några väsentliga noteringar.

Manuella bokföringsorders upprättas av både respektive förvaltningsekonom samt ekonomer centralt placerade på economicenter. Centralt görs inga rutinemässiga kontroller av manuella bokföringsorder i samband med bokslut utan respektive nämnd ansvarar för att detta arbete utförs korrekt. Vi har tagit ett antal stickprov på manuella bokföringsorders och har noterat att det skett en stor förbättring i och med det utvecklingsarbete som skett i detta avseende men att det i mindre antal fall fortsatt inte tydligt finns hänvisning till originalhandling, avtal eller dylikt. Kommunen driver ett fortsatt arbete för förbättringar inom detta område.

Det är viktigt att kommunledningen fortsatt gör kontinuerliga kontroller av att åtgärdsplanerna är effektiva och efterföljs för att hålla kostnadsutvecklingen under kontroll.

Vår bedömning

Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både intäkter och kostnader är det vår bedömning att stadens resultaträkning inte omfattar några väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner eller fel i väsentlig omfattning utöver den hantering vi noterat avseende felberäkningen av utjämningsbidrag samt den kvarstående brist vi noterat avseende manuella bokföringsordrar.

Då vi noterat att det avseende manuella bokföringsordrar fortsatt förekommer vissa brister är vår rekommendation att arbetet med att stärka rutinen fortsätter.

Balansräkning

Balansräkningen har granskats utifrån följsamhet till Lagen om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt i enlighet med god redovisningssed för kommunal verksamhet. Vidare har respektive balanspost avstämmts mot bokslutsdokumentation och underbilagor. Genom stickprovskontroller och avstämning mot sidoordnade system har kontroll genomförts att poster värderats och periodiserats på ett korrekt sätt.

Iakttagelser:

Materiella anläggningstillgångar

Under föregående år noterades att anläggningsregister som är gemensamt för mark, byggnader och tekniska anläggningar samt för maskiner och inventarier hade vissa brister. Det var inte helt komplett utan det krävde en viss manuell handpåläggning för att få med all information. Exempelvis saknades kompletta nyttjandeperioder, ingående ackumulerade avskrivningar samt årets avskrivningar. För 2022 har kommunen arbetat med att ta fram rapporter som anger varje tillgångsnyttjandeperiod. Vidare har även avskrivningar en separat rapport vilket vi har accepterat då det inte finns systemstöd för att generera detta i det fullständiga anläggningsregistret. Sett tillsammans utgör detta ett fullgott anläggningsregister.

Vidare har det under föregående år framkommit att all konst inte finns upptaget i anläggningsregister vilket är en brist. Konst skall i likhet med andra inventarier finnas med i anläggningsregister även om ingen avskrivning av dessa skall ske. Idag finns ett sidoordnat register för konst vilket under 2022, enligt uppgift på de möten som hållits med kommunen, har utretts. Här pågår fortsatt ett arbete för att konsten skall kunna hanteras och läggas in i anläggningsregister.

Finansiell leasing av fastigheter togs från och med 2021 in i redovisningen fullt ut vilket då gav effekter på redovisningen avseende tillgångar och eget kapital. Även resultatet påverkas enskilda år, även om resultatet över tid blir detsamma. Vår granskning har omfattat det Excelregister som finns framtaget för finansiell leasing. Vid granskningen har vi stickprovsvis bedömt att korrekt ränta används och att nuvärdeberäkningen skett korrekt. Stickprov har även tagits mot större avtal samt avtal som tecknats under räkenskapsåret. Vi kan se att kommunen i sin nuvärdeberäkning avseende bilar ej har med ränta men då detta skulle höja

beloppet för nuvärde och detta redan i dag ligger högre jämfört med anskaffningsvärdet bedömer vi att denna miss inte påverka anskaffningsvärdet som initialt bokförs och då inte heller skulden. Vi noterar dock att kommunen bör använda sig av en ränta vid kommande nuvärdeberäkningar. Eventuell effekt mot resultatet avser endast skillnad mellan avskrivning och leasingkostnad varpå vi bedömer att risken för ett väsentligt fel är låg.

Fordringar och kortfristiga skulder

Under föregående år noterades felaktigheter i redovisningen av riktade bidrag där bidrag bruttoredovisats. Detta påtalades under revisionen och kommunens rutin för bidrag har bearbetats och redovisning av bidrag sker nu på enbart två konton i redovisningen. Vid årets granskning av de riktade bidragen har vi avseende Äldreomsorgslyftet noterat att en periodiserad intäkt om 6,1 Mnkr finns redovisad, vi har dock noterat att det finns kostnader för privata utförare och Skultuna vilka inte rapporterats in under 2022. Kostnaderna för Skultuna ligger således i resultaträkningen för kommunen men inte motsvarande intäkt då denna redovisas under 2023. För privata utförare ligger både kostnad och intäkt under 2023. Vid samtal med ansvarig framkommer att kommunen inte räknar med att behöva betala tillbaka något. Om kommunen inte blir återbetalningsskyldig för någon del av beloppet uppgår ett maximalt nettofel till 6,1 Mnkr förutsatt att privata utförare får 0 kr och Skultuna får hela beloppet. Vi har ej kunnat bekräfta huruvida någon del av detta kommer behöva betalas tillbaka av Västerås kommun eller om hela beloppet kommer intäktsföras. Med hänsyn till det låga beloppet har detta inte utretts vidare.

Miljöavsättningar

Under året har avsättning gjorts för Skultuna Deponi om totalt 43 Mnkr. I beräkningsunderlagen för denna avsättning anges ett kostnadsintervall där 43 Mnkr utgör det högsta beloppet. Enligt LKBR kap 7, 11§ anges att "Avsättningar motsvara den på balansdagen bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen." Vid samtal med kommunens tjänstemän menar de att bedömningen har skett med hänsyn till försiktighetsprincipen och man anser att detta är den bästa bedömningen av utfallet per balansdagen. Vid förfrågan kan inte ytterligare motiveringar till avsättningens storlek ges. Utifrån det finner vi inte att det mest rimliga är att man gör avsättningen enligt worst-case scenario utan då det förefaller vara stor osäkerhet borde en mer rimlig bedömning baseras på utfallen i likande projekt då exempelvis Laxå uppges ligga i det lägre spannet. Utifrån detta finner vi det mer rimligt att en avsättning bör ligga runt medelnivå ca 33,6 mkr och ett bedömt fel skulle då innebära att resultatutfallet för 2022 är cirka 9,4 mkr för lågt.

Vår bedömning

Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både tillgångar och skulder är det vår bedömning att kommunens balansräkning inte omfattar några väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner.

Vår bedömning att bedömda fel i balansräkningen uppgår totalt till 15,5 Mnkr och innebär att stadens balansomslutning är för hög med samma belopp. Endast beloppet avseende avsättningar ger en resultateffekt och då motsvarande 9,4 Mnkr. Vi rekommenderar att Västerås stad fortsatt arbetar med rutiner avseende bidrag samt dokumentation av bedömningar för att säkerställa att hanteringen blir korrekt.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Vi har granskat att kassaflödesanalysens innehåll i allt väsentligt överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen. Granskningen har inte föranlett några väsentliga noteringar avseende den kassaflödesanalys som avser Västerås Stad. Vad gäller koncernens kassaflöde netto redovisas delar av finansieringsverksamheten, detta på grund av att man inte får in tillräckliga underlag från koncernbolagen för att kunna göra en korrekt bruttoredovisning i likhet med den som sker för kommunen. Vi rekommenderar att fortsätta arbetet med att få in fullständiga uppgifter från koncernbolagen samt undersöka möjligheten till systemstöd.

3.2.4. Sammanställda räkenskaper

Västerås stad upprättar en sammanställd redovisning (koncernredovisning) för staden och dess del- och helägda koncernenheter där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande. I koncernredovisningen ingår således hel- eller delägda företag där ägarandelen uppgår till minst 20 procent av röster och kapital.

Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Vi har granskat gjorda koncernelimineringar stickprovsvis samt analyserat förändringen mellan ingående och utgående eget kapital.

Stadens innehav av aktier och andelar i dotterbolag finns till 96% i moderbolaget Västerås Stadshus AB. I konsolideringen för Västerås stads koncern tas dock dessa bolag in separat för konsolidering då den sammanställda redovisningen upprättas med proportionell konsolidering. Vid konsolidering mellan bolagskoncernen och dess bolag har i stor utsträckning Anpassningar gjorts till LKBR samt RKR's rekommendationer.

Analys och bedömning

Enligt Kommunallagen åläggs kommunstyrelsen att ha kontroll över den verksamhet som bedrivs i kommunala bolag. I denna tillsyn ligger i första hand att följa de kommunala bolagens ekonomiska ställning samt att följa hur bolagen tillgodoser det kommunala ändamålet med verksamheter och övriga direktiv som uppställts för verksamheten.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning kap 12 och Rådets för kommunal redovisning rekommendation nr 16 och utformas enligt god redovisningssed. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden menas att vid förvärvstillfället förvärvat eget kapital i de kommunala bolagen eliminerats, varefter intjänat kapital har räknats in i koncernens egna kapital.

Den proportionella konsolideringen betyder att de kommunala bolagen som inte är helägda tas med till andelen ägda andelar i koncernredovisningen. Vid granskning har det noterats att Mälarenergi AB konsolideras enligt förvärvsmetoden det vill säga som koncern inklusive minoritetsandelar avseende årets resultat och eget kapital för de bolag som av Mälarenergi inte äger till 100%. Kommunens konsolidering tar därmed inte hänsyn till proportionell konsolidering avseende dessa bolag.

Transaktioner mellan bolagen och staden har eliminerats. Obeskattade reserver har efter avdrag för latent skatt hänförs till eget kapital. Interna mellanhavanden har eliminerats. Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, finansieringsanalys samt

en beskrivning av de ingående bolagen. Till sammanställningen finns även noter bifogade till väsentliga poster.

Den sammanställda redovisning omfattar Västerås stad samt de företag där staden har ett röstetal som överstiger 20 % direkt eller indirekt. De största bolagen är Mälarenergi AB och Bostads AB Mimer, Västerås Flygplats AB och Västerås Strategiska Fastigheter AB. Av kommunförbunden ingår Teater Västmanland, Västmanlandsmusiken, Vafab Miljö kommunalförbund och Mälardalens Brand- och Räddningsförbund. Innehaven i bolag överstigande 20% utelämnas i den sammanställda redovisningen i de fall då omfattningen av bolaget är ringa.

Staden tillämpar komponentavskrivning på nya investeringar från 2015 enligt RKR 11.4 medan bolagen tillämpar principen på alla investeringar fullt ut. Mälarenergi AB och Bostads AB Mimer aktiverar ränta i anskaffningsvärdet i takt med upparbetat kapital under produktionstiden som pågår en längre tid.

Koncernens resultat före extraordinära poster uppgår till 1 022 Mnkr (1 775 Mnkr).

För 2022 uppgår moderbolaget Västerås Stadshus AB:s resultat efter finansiella poster till 118 Mnkr (57 Mnkr). Merparten av resultatet utgörs av utdelning från Mälarenergi AB och Bostads AB Mimer.

Mälarenergi AB:s resultat efter finansiella poster uppgick till 506 Mnkr (594 Mnkr). Resultatminskningen är till följd av ökade elpriser, lägre värmeförsäljning till följd av mildare vinter samt ökade bränsle och råvarukostnader.

Bostads AB Mimers resultat efter finansiella poster uppgick till 140 Mnkr (180 Mnkr). Resultatet är påverkat av budgeterade reavinster avseende fastighetsförsäljningar som skjutits upp till 2023 på grund av en ogynnsam marknadssituation. 2022 års hyresförhandlingar slutade med en ökning om 1,66% vilket var en lägre ökning än man budgeterat för. Även ökade energi- och räntekostnader har påverkat resultatet negativt.

Nya Västerås Flygplats AB har för 2022 ett resultat före ägarnas driftsbidrag om -22 Mnkr (-27 Mnkr) vilket är i enlighet med budget. 50% av bolaget såldes den 1 april 2022 till Region Västmanland. Bolaget har påverkats ekonomiskt av Rysslands invasion av Ukraina bland annat genom att Detur valde att inte påbörja planerade charterflygningar. Resultatet är även påverkat av flygstrejken under sommaren 2022.

Koncernen Västerås stads strategiska fastigheter resultat efter finansiella poster uppgick till 97 Mnkr (40 Mnkr) vilket är till följd av reavinster vid försäljning av mark vilket genererat en reavinst om 90 Mnkr. Flertalet budgeterade försäljningar har dock flyttats fram till 2023.

Kassaflödet för koncernen avseende år 2022 är positivt då likvida medel vid årets början uppgick till 2 105 Mnkr jämfört med 1 714 Mnkr vid årets slut. Kassaflöde från den löpande verksamheten är högre jämfört med föregående år vilket har medfört att upplåningen har minskat.

Vår bedömning

Vi bedömer att de sammanställda räkenskaperna till övervägande del och i allt väsentligt är upprättade i enlighet med LKBR och RKR R16 och ger en rättvisande bild av verksamheten och den ekonomiska ställningen för Västerås stad och dess koncern per den 31 december 2022 med undantag av Mälarenergi koncernen där proportionell konsolidering inte tillämpas

fullt ut. Vi rekommenderar kommunen att överväga att även tillämpa proportionell konsolidering även för denna underkoncern då det är den metod RKR rekommenderar.

Vi rekommenderar även kommunen att fortsätta arbetet med att hitta ett systemstöd för att minimera den manuella hanteringen och inhämta fullständiga underlag från koncernbolagen för att underlätta arbetet med kassaflöden och koncernkonsolidering.

3.2.5. Noter

Vi har granskat de notupplysningar som lämnas med fokus på att fullständiga upplysningar lämnas, att notupplysningarna hänger samman med ovanstående räkningar och att dessa korrekt avspeglar de underliggande räkenskaperna.

Vår bedömning

Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar i noter.

3.2.6. Drift- och investeringsredovisning

DRIFTREDOVISNING, MNKR	Intäkter			Kostnader			Budgetavvikelse		
	2022	2021	Budget 2022	2022	2021	Budget 2022	Intäkt	Kostn	Netto
NÄMND									
Äldrenämnden	1 285	1 153	1169	-3 042	-2 868	-2971	116	-71	45
Nämnden för funktionsnedsatta	516	468	484	-1 422	-1 339	-1411	31	-10	21
Förskolenämnden	1021	970	971	-2 078	-1 992	-2046	50	-32	18
Grundskolenämnden	2 467	2 404	2434	-4 697	-4 505	-4684	33	-13	19
Utb o Arb.markn.nämnden	816	820	782	-1 706	-1 667	-1700	34	-6	28
Skultuna kommunalnämnd	246	238	243	-370	-359	-372	4	2	5
Individ- och familjenämnden	161	84	144	-1 044	-994	-1068	17	24	40
Nämnd Idrott, fritid o förebyggande	86	79	76	-402	-377	-379	10	-24	-14
Kulturnämnden	31	24	20	-241	-227	-231	11	-11	1
Tekniska nämnden	277	233	229	-783	-716	-747	49	-37	12
Fastighetsnämnden	1407	1 376	1359	-1 395	-1 331	-1359	48	-35	13
Fastighetsnämnden, exploatering	497	447	302	-396	-250	-272	195	-124	71
Fastighetsnämnden, reavinster	83	196	0	0	0	0	83	0	83
Kommunstyrelsen	352	333	323	-547	-537	-542	29	-5	25
Byggnadsnämnden	77	67	73	-97	-87	-102	4	5	9
Miljö- o Konsumentnämnden	18	18	17	-38	-37	-41	1	2	3
Överförmyndarnämnden	3	3	3	-18	-19	-19	0	1	0
Valnämnd	4	0	3	-11	-6	-10	1	-1	1
Kommunrevision	0	0	0	-5	-4	-5	0	0	0
Centralt staden	561	630	425	-869	-463	-525	136	-343	-207
Interna poster	- 6 952	- 6 654	- 6 735	6 952	6 654	6 967	- 217	217	- 127
Avskrivningar				597	566		-	22	22
Finansiella poster	- 328	- 435	- 174	517	156		- 153	339	186

Av enheterna och nämnderna uppvisar flertalet positiva resultat 2022 jämfört med budget, dock är det några nämnder som har avvikelser mot budget. Verksamhetens intäkter och kostnader är 380 Mnkr (653 Mnkr) bättre än budget. Främsta positiva avvikelserna är inom fastighetsnämnden till följd av att realisationsvinsterna inte budgeteras som totalt uppgår till

154 Mnkr (363 Mnkr) inklusive exploateringsöverskott. Den nämnd med största negativa avvikelser är Nämnden för idrott, fritid och förebyggande med totalt -14 Mnkr. Nedan kommenteras nämnder med större avvikelser. För övriga nämnder hänvisas till Västerås stads årsredovisning.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande har ett underskott på totalt 14 Mnkr (10 Mnkr). Underskottet är främst hänförligt till de allmänna prisökningarna på energi som påverkat idrotts- och badanläggningarna mycket. Energikostnaderna för Kokpunkten och Rocklunda står för betydande delar. Utöver detta så tillkommer ökade hyreskostnader för anläggningarna på grund av inflationen.

Fastighetsnämnden redovisar ett överskott om totalt 167 Mnkr där effekten beror på realisationsvinster avseende fastighetsförsäljningar om 83 mkr samt överskott i exploatering med 71 Mnkr.

Individ- och familjenämnden visar på ett överskott om 40 Mnkr vilket till övervägande del är en effekt av att färre barn och ungdomar placerats inom institutioner men även på lägre personalkostnader samt färre hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd.

Äldrenämndens resultat ökade i bokslutet till ett överskott om 44 Mnkr. Detta är främst en effekt av valfrihetssystemet inom hemvården, dels ett skadestånd från Personstöd Mälardalen, dels vikande timmar i hemvården under slutet av året.

Årets investeringar i Västerås Stad uppgick till 782 Mnkr (1 084 Mnkr) med en genomförandegrad på 55% (69%). Årets investeringsutfall för Västerås var 639 Mnkr lägre än budget vilket är en effekt av att flera projekt flyttats fram i tid. I vissa fall beror förskjutningarna på justeringar i tidplaner för detaljplaner och infrastruktur men även på förändringar i projekts omfattning samt förändringar av detaljplaner. Avvikelserna återfinns främst inom grundskolor, förskolor, exploatering och infrastruktur. Vad gäller exploateringsinvesteringar är förändringen främst en effekt av färre köp till markreserven. Vad gäller infrastruktur beror förseningarna på arkeologiska undersökningar. Under året har det varit flera färdiga investeringar vilka exemplifieras i årsredovisningen. Det är viktigt att bedöma och analysera vilka effekter investerings-takten får på stadens övergripande målsättning.

Vår bedömning

Drift- och investeringsredovisningen bedöms vara upprättade enligt kraven i LKBR och god redovisningssed. Vidare är det vår bedömning att det är positivt att Individ- och familjenämnden arbetat med att ytterligare anpassa verksamheten för att nå en ekonomi i balans.

Västerås den 21 mars 2023

Johan Perols
EY, Certifierad kommunal revisor
Kundansvarig

Anja Nilsson Roos
EY, Certifierad kommunal revisor

Mikael Sjölander
EY, Auktoriserad revisor
Ansvarig för granskning av räkenskaper

Susanne Johansson
EY, Auktoriserad revisor